

Πρόλογος

Μετά από μια ασυνήθιστα μακρόχρονη περίοδο οικονομικής σταθερότητας και ανάπτυξης, η παγκόσμια οικονομία βρέθηκε μπροστά σε μια μεγάλη οικονομική κρίση, που ξεκίνησε από τον χρηματοπιστωτικό τομέα των ΗΠΑ το 2007 και επεκτάθηκε σε όλο τον κόσμο. Η κρίση αυτή ήρθε στη χώρα μας με καθυστέρηση, τόσο λόγω του ότι η ελληνική οικονομία δεν είναι ιδιαίτερα ανοιχτή και επομένως πολύ εκτεθειμένη σε διεθνείς κλυδωνισμούς, όσο και στο ότι το τραπεζικό της σύστημα δεν είχε τα μεγάλα προβλήματα που είχαν οι τράπεζες σε άλλες χώρες.

Η κρίση στη χώρα μας προήλθε από τον δημόσιο τομέα, με το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2009 να ξεπερνά το 15% του ΑΕΠ και το χρέος να ανεβαίνει, ως ποσοστό του ΑΕΠ, σε μη διατηρήσιμα επίπεδα. Η δημοσιονομική κρίση βρήκε την ελληνική οικονομία μπροστά σε μια άλλη κρίση, εκείνη του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Με την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων και υπηρεσιών της να είναι σε φθίνουσα πορεία τα τελευταία χρόνια και τη μείωση των αποταμιεύσεων, το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, ως ποσοστό του ΑΕΠ, έφτασε να είναι από τα υψηλότερα στον κόσμο. Μέσα στη δίνη της διεθνούς οικονομικής κρίσης, η ελληνική οικονομία βρέθηκε αντιμέτωπη με μια κρίση δίδυμων ελλειμμάτων. Υπό την πίεση των αγορών οι εξελίξεις ήταν ραγδαίες. Για να αποφύγει τη χρεοκοπία, η ελληνική κυβέρνηση υπέγραψε το Μνημόνιο συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, το οποίο διασφάλισε τη χρηματοδότηση του δημοσιονομικού ελλείμματος, αλλά υπό τον όρο μιας σκληρής δημοσιονομικής προσαρμογής και διαρθρωτικών αλλαγών.

Τη δοκιμασία της προσαρμογής τη βιώνουμε όλοι. Για την αποτελεσματική όμως αντιμετώπιση της κρίσης θα πρέπει να κατανοήσουμε τα αίτια της και να βρούμε διεξόδους για την επίτευξη τόσο της δημοσιονομικής προσαρμογής όσο και την ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας.

Σε μια εποχή που πολλοί έχουν γίνει ειδικοί, κάτι πολύ συνηθισμένο στον τόπο μας, και μιλούν και γράφουν για το πώς θα σωθεί η χώρα, η Ελληνική Ένωση Τραπεζών έρχεται να συμβάλει με νηφαλιότητα και επιστημονική τεκμηρίωση στον συνεχιζόμενο διάλογο για το τι έφταιξε και τι προοπτικές διαγράφονται σε μια σειρά από πτυχές της ελληνικής οικονομίας. Επιστήμονες, ακαδημαϊκοί, αλλά και της πράξης, με γνώση και εμπειρία από την ελληνική πραγματικότητα, προσπαθούν μέσα από τις αναλύσεις τους να περιγράψουν τα προβλήματα, να αναδείξουν τις υπάρχουσες αδυναμίες και να διατυπώσουν ιδέες για έξοδο από την κρίση. Η έμφαση είναι κυρίως σε θέματα του χρηματοοικονομικού τομέα, αλλά θίγονται και βασικές αδυναμίες της οικονομίας μας σε θέματα ανταγωνισμού, γενικότερων ρυθμιστικών παρεμβάσεων, καθώς και οι αλλαγές που πρέπει να γίνουν με το νέο πλαίσιο χρηματοπιστωτικών ρυθμίσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την ευρωζώνη.

Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών επιθυμώ να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όλες και όλους τους συγγραφείς για τη συμβολή τους στον τόμο αυτό, καθώς και τους επιμελητές του τόμου, που με υποδειγματική επιμέλεια και υπομονή φρόντισαν ώστε η έκδοση να είναι άρτια από κάθε άποψη.

Εδώ και ενάμιση χρόνο η χώρα μας βιώνει μια πρωτοφανή οικονομική δοκιμασία. Η έξοδος από την περιπέτεια δεν είναι εύκολη υπόθεση. Χρέος όλων μας είναι να συμβάλουμε δημιουργικά στην προσπάθεια για το ξεπέρασμα της κρίσης. Στην Ελληνική Ένωση Τραπεζών πιστεύουμε ότι η Ελλάδα έχει τις δυνατότητες να ξεπεράσει τις δυσκολίες και να μπει η οικονομία μας σε μια νέα τροχιά σταθερότητας και διατηρήσιμης ταχύρρυθμης ανάπτυξης. Για να γίνει όμως αυτό θα πρέπει να επιδειχθεί τόλμη και γενναιότητα από το πολιτικό μας σύστημα, ανιδιοτέλεια και καινοτομικό πνεύμα από τον επιχειρηματικό κόσμο και υπομονή και κατανόηση από το ευρύ κοινό. Με τόλμη και αποφασιστικότητα μπορούμε να κατακτήσουμε ένα καλύτερο μέλλον. Το μέλλον δεν περιμένει και ανήκει σε αυτούς που αγωνίζονται να αλλάξουν τα κακώς κείμενα και όχι σε αυτούς που μοιρολατρικά παρακολουθούν τα τεκταινόμενα.

Ιούνιος 2011

Βασίλης Θ. Ράπανος

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΕΤ